

ЗЕБОЛИК ВА НАФОСАТ БАЙРАМИ МУБОРАК БЎЛСИН!

ВАТАН ПАРВАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУДОФАА ВАЗИРЛИГИНИНГ
МАРКАЗИЙ МАТБОУТ ОРГАНИ

2005 йил, 8 марта, сеанси № 29 (2073).
Газета 1992 йилинг 24 июнядан чиқа бошлаган.

Сотуду эркин нархда

Ватан ҳимояси – иймон рамзи

ВАТАН ПАРВАР

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ПЕЧАТНЫЙ ОРГАН МИНИСТЕРСТВА ОБОРОНЫ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Вторник, 8 марта, 2005 год, № 29 (2073).
Газета издается с 24 июня 1992 года.

В розницу – цена свободная

Фарзандини оқ ювиб,
оқ тараб вояга етказадиган,
дилбанди учун жонини
ҳам аямайдиган, ҳаёт
давомийлигини асраб
келаётган сиз, қадрон-
ларимизнинг ҳар бир ку-
нингиз том маънодаги
фидойилик намунаси.

Ислом КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА БАЙРАМ ТАБРИГИ

Мухтарама онахонлар!
Қадрли опа-сингиллар, дилбар
қизларим!

Барзанини 8 марта – Хотин-қизлар байрами билан чин қалбимдан самимий күргаб, сизларга ўзимнинг хурмат-этирином ва энг эгу тилакларимни изкор этишига ижозат бергайзис.

Бу байрам юртимизга ҳар йили баҳор фаслининг илк даракчиси каби кириб келади ва бис учи Мехр-муҳаббат, нафосат айёми сифатида шуду хурримлилар билан нишонланмиз. Ва шу байрам тимсолида Баҳор ва Аёл тушунчаларининг нақадар уйған эканини, бир-бирини нечогли маъно-мазмун билан тўлдиришини яна бир карра англаймиз, дилдан хис этамиз.

Агар мендан, бу ҳаётининг гўзалини ва бетакорлиги нимада, деб сўралса, ҳеч иквалимасдан, Яратганинг бекиёс мўъжизаси бўлмиш сиз меҳрибон аёлларимизнинг назоатиди, вафо ва садоқатиди, сизларнинг сиймонтиздан тарашиб турдиган нур ва эзгулика, мунис онализмизнинг қабл саҳоватида, деб жавоб берган бўлардим.

Азиз опа-сингилларим, аввало, сизларнинг чексиз сабр-бардошигиз, сурхли қўлларингиз, тинимиз

мехнатингиз ва ҳаракатларингиз билан хонаонларимиз обод, кўнгилларимиз шод. Фарзандини оқ ювиг, оқ тараб вояга етказадиган, дилбанди учун жонини ҳам аямайдиган, ҳаёт давомийлигини асраб келаётган сиз, қадронларимизнинг ҳар бир кунингиз том маънодаги фидойилик намунаси.

Бутун мамлакатимиз ҳаётининг қайси томонини олмайлик – оддий оиланинг рўзгорини тегратишдан тортиб давлат ва жамиятни асраб келаётган сиз, қадронларимизнинг ҳар бир кунингиз том маънодаги фидойилик намунаси.

Хозиги кунда янгиланинг ва юқалиши ўйлайдан бораёттан Ўзбекистонизмада хотин-қизларининг жамиятдаги ўрни ва мавзеини куҷатириши, оналик ва болаликини муҳофаза килиш масаласи давлат сиёсати даражасига кўтарилини ва шундай саварасини кўп-кўп мисолларда кўриши мумкин. Аёлларимизнинг кичик бизнес, тадбиркорлик ва фермерлик соҳасида, демократик жараёнларда, подавлат ташкилотларда жаҳонлиги роли ва хиссаси то-

бора ортаёттани барчамизни кувонтиради.

Шулар қаторида опа-сингилларимиз табиатнинг ўзи ато этган муррабийлини ва тарбичилик фазилатларини, ақл-заковат ва гафар-шилоҳатини намоён этиб, хонаонларимизда, маҳалла ва меҳнат жамоатларидан, бутун жамиятимизда тинчлик ва осойишталники мустаҳкамлаш, фарзандларимизни комиз инсон қилиб тарбиялаш, уларни осуда ҳаётимизга таҳдид солаётган турли ҳафтагарлардан асрар борасидан жон кўйидир мешнат киляёттандар айнина таҳсина сазовор.

Шу билан бирга, биз қонунилигимизда, қабул қилинаётган фармон ва қарорларда аёллар учун белгилаб берилган имкониятни ва имтиёзларни, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини тўли таъминлаш учун жойда ҳудуд иш қилингизни лозимлигини ҳам яхши тасаввур этамиз.

Бу ҳақда гапирганда, факат аёл зоти бажара оладиган ишлар – бу хоҳ оилавий юмушилар, фарзанд тарбиёяси бўлсин, хоҳ далағади мешнат, хизматидаги вазифа бўлсин – ана шу меҳнатининг қадрига етиш, уни мунисиб бахолаш, турли минбарлардан аёллар шашнига айтиладиган

чироили гапларни амалда рўёбга чиқариш, опа-сингилларимизнинг оғирини енгил қилиш, уларнинг қадр-қимматини жойга кўйиш айни мудлао бўларди.

Шу мақсадда оилаларнинг даромадини кўпайтириш, ижтимоий масалалар – аҳолини табиий газ ва тоза ичимлик суви билан таъминлаш, янги ўй-жайлар куриш, тиббий ва манзий хизмат кўрсатиш, шаҳар ва қишлоқларимизни ободонлантириши борасидан амалга ошираётган барча ишларимизни шу йўлдаги энг мумхин вазифалар, деб қабул килишимиз зарур.

Азизларим, сизларни яна бир бор зеболик ва нафосат байрамингиз билан муборакбод этами.

Бугунги байрам ёшдисида сиз, мухтарама аёлларимизнинг фидойи қалбинги, беминадан меҳру муҳаббатнинг ҳуқуқида ошираётган барча ишларимизни шу йўлдаги энг мумхин вазифалар, деб қабул килишимиз зарур.

Иқболингиз баланд, умрингиз узоқ, ризу насибантиз ўзида бўлсан!

Бахтизимга доимо омон бўлинг, меҳрибонларим!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти.

ҲАМКОРЛИК ВА БАРҚАРОРЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг тақлифи биноан 5 марта куни Покистон Ислом Республикаси Президенти Парвез Мушарраф расмий ташриф билан мамлакатимизга келди

Дўрмон қароргоҳида 6 марта куни олий мартаబали меҳмонин расмий кутиб олиши маросими бўлди. Шундан кейин Ўзбекистон ва Покистон раҳబарлари яккана-якка сұхбатлашилар. Ўнда асосий эътибор иккни томонлама муносабатларнинг бутунги аҳоли ва истиблигина ҳамда минарканий ҳаётимизни мустаҳкамлаш сиз сифатидан бергайзис.

Ўзбекистон ва Покистоннинг ўшаш жиҳатлари кўп. Жаҳон сиёсат майдонида Ўзбекистон ва Покистонга ҳақли равнишда халқаро аксильтор куаличиасини қаттий қўллаб-кувватлашаган, террористик ва экстремизма қарашини турган тарафларни олдингти сифатидан бергайзис.

Минтақамида хавфисизлини мустаҳкамлаш ва иктиносий интеграцияни ривожлантириш борасидаги Ўзбекистон ташабbusлари халқаро миқёсда кенг қўллаб-кувватлашадиган. Покистон ўз минтақасидаги барқарорликни таъминлашадиган ва иктиносий ҳамкорликни мустаҳкамлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Покистон компаниялари Ўзбекистонни мустаҳкамлашадиган таъминлашадиган таъминлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Покистон компаниялари Ўзбекистонни мустаҳкамлашадиган таъминлашадиган таъминлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойитиш масалаларни мудоммоклини қўлди. Алоқаларни мустаҳкамлашадиган яна шундай кенг қўллаб-кувватлашадиган.

Ислом Каримов ва Парвез Мушарраф ҳамкорликни барча соҳаларда фаоллаштириши ва янги мазмун билан бойит

ҚИЗ ТУГИЛСИН ҲАР ХОНАДОНДА

Хаёт фалсағасыга әтибор қаратсанғыз үғил бола оиласа мөлдій күмак күрсатса, қызынандағанда маңынан таяндыр. Хонадонда оила икілімі қай даражада гүзір бұлса бұнға аввало қызыларым, ағыларымиз сабабы. Шүнгіндегі ота-она, қыннапарға и себатан мәхр-мухаббат, мәхр-әкібат бобида ҳам қызыларымиз устуворроқ десек хато бұлмайды. Халқимиздің «Қизи йүккінші қадыры үйкі» деген мақола балки шу сабаб дүнгеге келген бұлса ажабмас. Чүнкі ағыллар ақа-ука, қарнап-урұғулар орасыда мәхр ришиларини үловин әлчилар ҳамадыр. Олимпияның әтибор әтишларына қызы фарзандлар күп жиһатлары билан отаға яқын туар экан. Балки, дадамын үзгача мәхр билан яхши күришизмизнің сабабы ҳам шундан дидир. Агар фарзандларымиз фақат үғил туғылғы, набираларымиз орасыда ҳам қызы фарзандлар бұлмаса-чи. Буни оиласа тағсын қандай?

Водийдан мәхмөн бўлиб келган онамни концерттаги олиб боришига қарор қылдим. Тўрт ёши қызчам билан йўлга отгандик. Бизни манзилга әттеган оиласын шылардаги такси ҳайдовини қызычами гапта солнишдан чарчамаси: «Ёшниң нечада? Аданғани яхши кўрасамни, ойнингни? Борчада ёлдаган шөвлариндан әтиб бер...» У ҳам бирон тишлилар билан чурулаб жавоб қайтариш билан овора. Ҳайдовини амаки фақат қызычам билан гаплашиб кетаётганилиги учун биздан истихола қылдими, ҳарқалай «Бизнинг оиласа қызы туғылмаган», деди енгиз үх торғиб ва қызы фарзанд кўриши ўзи ва ўғилларин учун армон эканлигини гапириб берди.

— Бизнинг оиласа беш нафар үғил туғнилди. Аёлним учини ўғимиздан кейин қыз кўришин жуда истади. Тўғирориги мен бунга парво қильмади. Чунки ҳайдимдан қызы боланинг нозик-

лиги, уни вояга етказиб тенгини топиб узатын осон замасыни нари кетмасди. Бироқ, кейинчалик дўстларимни киги борасам ота-онаға мөхрибон, тиришқош ва чакқон қызыларини кўріб ҳавасин келарди. Қизи бор уйнинг ўзига хоҳ ёқимы мухити бўлишини ўшанда инглаб етганди. Аёлнимин «Мана ҳадемат нарибалар кўрамиз. Ораларида нечта қызыл бўлди ҳали. Армонларинг эснгдан чиқади», деда овутардим. Аммо қарапни, йиллар үтиб беш ўғилларин оиласында ҳам қызлар тугилмади. Бирин-кетин үғил нарибалар түглиб, вояга етган сари қызы фарзанд кўріш армони ўғилларини беъзовти қила бошлади. Бир куни ишдан кепсан ҳолида сўнгти марқадаги «Жигули» турибди.

— Ада сиздан бемаслашиб бир иш қилдик, — деди катта ўғим укаларинг номидан ҳам элни бўлиб.

— Ҳа, кўриб турнибман, янги ма-

шина сотиб олибсизлар, бу яхши. Ҳўш, буни қаиси бирнинг миномоқчи-сан? — дед сўрайдан улардан.

— Бу машинанинн ўртада пул йигиб одиди. Кимнинг оиласида қызы туғилса машина ўшанга, — жавоб беришди улар. Ва машинанин мойн билан ўраб кўйишиди.

Шундан кейин келинларимнинг бири кўйиб, бирни яна фарзандлар кўрди. Аммо ҳозирча ҳаммаси үғил. Энг катта нарибалар ҳозир аскарлик хизматиди. Яқинда ундан хат одидик. У «Хизматни тутагиб борсам, машина менг», деб ёзди. Шунда ҳаммалари бирдек әтириз болдиришиди: «Үйк, бу машина фақат қызы фарзанд кўрганга, қанча бўлса кутамиз. Мана шунақа гаплар. Гоҳида, ёшини бе-бошлик қилиб йигитларимни қызы фарзанд тўғрисида бирор ножӯя гап айттиб қўйманганиманд, деб ўйланни қиз туғилсин ҳар хонадонда...

Зульфия ЮНОСОВА,
«Ватанпарвар» мұхбери.

нинг оиласида кечикиб бўлсада қизла-лоқар туғилсін.

Она ҳайдовчи амакининг кўнглини кўтарувчи гаплар айтib, машинасында орзулагида гўйб әтиб даудо келип тушди. Мана шу воқеага ҳам анча йиллар бўлди. Ҳозирда ўша хонадондада шириндан-шакар қизла-лоқар вояга етадиган бўлсле, ажабмас. Нима бўлғанда ҳам ҳар бин хонадонда ўқтам йигитларимиз қаторида доно ва гўйз қызыларимиз ҳам камолга етсиз. Ҳар бир хонадон қызыларимизнинг мәхр-мухаббати орасталигидан нурағиш бўлсли.

Қиз туғилсин ҳар хонадонда, Дилга маҳлам бўлиб келсин у. Нур бағишилаб ота маконга, Мехри сайдай тўлиб келсин у.

Фаршишлар унга ёр бўлсли, Мұшқ-анбарга тұлсын йўллари. Ҳаётнага тушмасин тутун, Баланд бўлсли доим кўллари.

Қиз туғилсин ҳар хонадонда, Ҳаёт мұлки унга ток бўлсли. Аваляйдан исшук кўргонига, Мард йигитлар соҳиб — бож бўлсли.

Авлодларга мәхрли риши, Ҳар юракка даво бўйсиз-е. Йиллар ўтиб мисли фаришта, Юрга суюк момо бўлсли-е. Қиз туғилсин ҳар хонадонда...

Зульфия ЮНОСОВА,
«Ватанпарвар» мұхбери.

Ана шундай бизнинг аёллар!

ТҮМАРИС АВЛОДЛАРИ

Қадим Шарқда, мусулмон дунёсінда оналар, хотин-қызлар ҳамина єъзозланған келинган, уларга хурмат бажо келтирилган. Ағасусы, айрим европалык тарихилар назариди, хусус мустабид шўро даври сиёсатида ҳам ўтмишда Шарқ ағыллариниң ёрнин қули, чўриси бўлишиш, тўрт девор ичди эркисиз ҳаёт кечирчилар, деб нотўғри талкин қилинди. Туркистон заминидан Тўмарис, Бибихоним, Нодирдан дарвон, Қурбонжон доддоҳо, каби тархин маликалар ўтишганни, улар бевосита давлат бошқарувида иштирок этишган. Хотин-қызларини им-фанини эгаллашта, иккимони ҳаётга аравашува та-риғин қулини Ҳадиси шарифлар ҳам буни исботлаб турибди. Бу олумажжим ва шоҳ Мирзо Улубекинин гирдидан олиб, сеқин-секин ялаб кўрали, сувоганини билғач, сўнгра қошикни тўлдириб ейди...

Шунда хотиймини англайтади:

— Дархон момо, ўшал шошгич Амир Темур мендиришман. Тайбенгизни бош устига олдим. Тиланг тилагиниз...

Дархон момо одамлар учун ариқ қазиб, сув чиқариб бершиши сўради. Оралан кўп ўтмай Танисос-дэвидан ариқ қазиб, сув чиқариб бердим» («Амир Темур ўтгитлари», Тошкент, 1992 йил).

Соҳибкорон Амир Темуринин вафоди умр йўлдоши Бибихоним ҳам давлат ишларини бошқариша, бернишни сендириб. Эрон шоҳи Кир милоддан олдининг 529 йилда жанг майдонидан ўйларидан ҳадисида бе-восита иштирок этган, Соҳибкоронинга қонга тўймаган эдин, энди ўғланнингдан сўнг қонга тўй, деңгонга тўйдирилган мешга ботирилди. Она Тўмарис эса «бировлар юргита кўз олайтирганир-лангинг жасози шу», дейди.

Оналар мадринг, донишмандларига ўзбек халқ оғзаки ижоди наумналарида тарандум этилган. Бундай ижод наумналарига ҳалқимизнинг «Тўғоной», «Ойсуз», «Гулдури», «Гулион пари», «Малиқай айер», «Тилла кампир» каби достон ва эртакларини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Албатта, бундай эртак ва достонлар бекорга тўйланган эмас, уларнинг пайдо бўлишининг ҳаётини асосларига бўлди. Ҳадисида маккор ва очкўз Амир Темурин ўз рақибини ҳайя йўли билан төғ дара-сидаги учрашувга чорлаб, кўлга туширгач, қати эттириб юбормоқни бўлди. Бибихоним эса эрининг бу ҳийасидан Амир Темурин оғодлантириб, унинг жонини сақлаб қолади. Бугунгич кунда дунёнинг мўъжизалари деб белмал дайтиш мумкин бўлган Бибихоним, Тож Махал мақараларни эса шундай садо-қати аёллар шаънга битилган достониди.

Машхур шошмаси Нодирабегим ҳам Кўён хонлигини бошқариша турмуш ўтди, шоҳ Амир Умархониннинг яхин кўмакини бўлған, эрининг ҳаётини афодиган кейин ўғли Мадалихон хонликни бошқаришида унга ўйл-йўнни таҳтирик курасида ҳаётини аткариб, сенадириб.

«Карши қалъасини забт этолмай, дилга кадар (ғам-андуҳ) түгиг қайтмоқда эдим. Қизилдардёлан кеини, бир қишилоқда кўйидик. Мен бир кубулни ихтиёр этдим. Унда Мадалихон яхши, тириклини ёғлини кўз олайтирилган эркан.

Мен момодан бирор овнатишида қилиб бермоқни ўтинганда бошқаридан кейин ўтмай оғоч тоға сизилган атала тастурихонда пайдо бўлди. Оч эрдим. Оғоч

Николай ЧУРСИНОВ,
полковник в отставке.

ҳам борлиги тарихимизнинг ёрқин саҳифаларидан мазлум. Ўз даврида «Олой ма-лакаси» ва хўкмдори деб тан олинган она-саракарда Қурбонжон доддоҳ 1876 йили босқинчи генерал Скобелев кўшиларини тор-мор келтиргач, шоҳ армияси у билан султунишга маҳбур бўлган. Қурбонжон доддоҳ жанглари аёл жасорати ва ватан-парварларигининг ёрқин тимсолидир.

Айниқса, Истиқол йилларидаги хотин-қызларининг роли янада ортиди, бугунги кунда улар таълим-тарбия соҳасидаги, жамоат ишларидаги, тадбиркорликнинг турли йўнанишларида ҳам мунносиб ўрни бор. Иккимони Амир Темур — Султон Ҳусайн — ва Амир Темур ўтгасидан якка ҳоқимлик учун жангларида, Шунда маккор ва очкўз Амир Ҳусайн ўз рақибини ҳайя йўли билан төғ дара-сидаги учрашувга чорлаб, кўлга туширгач, қати эттириб юбормоқни бўлди. Бибихоним эса эрининг бу ҳийасидан Амир Темурин оғодлантириб, унинг жонини сақлаб қолади. Бугунгич кунда дунёнинг мўъжизалари деб белмал дайтиш мумкин бўлган. Шу ўринда эл севган шонримис Абдулла Орифининг оналар ҳаётидаги турт қатор шеърини келтириб ўтмоқчи-ман:

Инсон атаб бўлмас ҳеч бир, ҳеч маҳал Аёлни танимас тақаббур бошни. Ундайн юлдузининг сўнгани афзал, Агар тан олмас сенади қўшни.

Ҳа, мўтабар онажонла-римиз, ҳаётимизнинг кўрки бўлмиш хотин-қызларимиз юқсан сурʼи, ҳам шошгичларидан қўзабори макомларидан чор-макомларидан.

Соҳибкорон Амир Темурин таълимида ҳам қоғозишида бе-восита иштирок этган, Соҳибкоронинга қонга тўймаган эдин, энди ўғланнингдан сўнг қонга тўй, деңгонга тўйдирилган мешга ботирилди. Она Тўмарис эса «бировлар юргита кўз олайтирилган эркан».

Мен момодан бирор овнатишида қилиб бермоқни ўтинганда бошқаридан кейин ўтмай оғоч тоға сизилган атала тастурихонда пайдо бўлди. Оч эрдим. Оғоч

Нормүн ОЧИЛОВ, журналист.

ЮЗ БИЛАН ЮЗЛАШГАН МОМО

8 марта — Хотин-қызлар байрами арағасида Жиззах вилоятинда Фориш туманиндағы Можрум қишлоғида яшови Зулфия момо Мукимова хонадонига онахонинг қарнап-шарлар, қишлоқ кексалари, туман ҳоқимлигига ва ижтимоий таъминоттаги қылымидан қарнап-шарлар.

Зулфия момо 101 ёши тўлди. Қариси бор уйнинг париси бор, деб бежиз айтилмаган. Нуронийлар дугор қўл очган жойда имон-этиқидан мустақам бўлди, осоишиштаки ҳуқуқ сурʼи.

Тошкул БЕКНАЗАРОВ,
ЎЗА мұхбери.

ПОГОН НА ДЕВИЧЬЕМ ПЛЕЧЕ

Для осуществления заветной мечты человеку потребуются долгие годы. Зачастую немало трудностей испытывает он прежде, чем убедится в том, что стоит на верном пути, а его труд приносит истинное наслаждение ему и реальному пользу окружающим. Нечто подобное произошло и в жизни теперь уже младшего сержанта по контракту Мухаммада Замира Мирзаева.

Работы у старшего сержанта З.Мирзаевой действительно немало. Она не просто технический работник, а человек, занимающийся учетом военнослужащих срочной службы. Энергичная и неутомимая Замира быстро освоила свою обязанности, глубоко изучила руководящие документы и всегда своей работе четко руководствуется их требованиями, постоянно контактирует с частями и отделами по делам обороны. На этом участке службы Замира Мирзаева проявила свои способности в полной мере и нашла свое место и истинное призвание. Сегодня она ничуть не жалеет о том, что шесть лет назад свою педагогическую деятельность сменила на военную службу.

...После окончания средней школы с золотой медалью Замира почти

закончила в свое время Самаркандский медицинский техникум, и работая в военном госпитале медсестрой, си поначалу казалось, что желаемое отвечает действительности. Но окунувшись в стихию армейского бытия, она с каждым днем все больше и больше начинала убеждаться в том, что главный шаг в жизни еще не сделан. С завистью смотрела на своих коллег по цеху, которые носили военную форму и мечтали о том же. Первые две попытки оказались не совсем удачными и, только, как говорится, с третьего захода на рапорте была наложена положительная резолюция, в корне изменившая ее судьбу.

Определенный опыт медицинского работника у Мухаммада уже был, но неутомимая жажда знаний, что является одной из главных черт ее характера, привела к тому, что вскоре она становится курсантом школы подготовки сержантов. Насыщеные месяцы учебы пролетели незаметно, и вот уже младший сержант по контракту Мирзаева с сертификатом, свидетельствующим об окончании ШПС с отличием, направляется в воинскую часть и смело берет на плечо свою ответственность.

Медицинский пункт, где в должностях санитаринструктора проходит службу Мухаммад, время от времени пополняется новыми оборудованием, а это означает, что требуются специалисты соответствующей квалификации, и она вновь на переднем крае. Месячные курсы в госпитале

ХАЛКИМ ШУХРАТИНИ ТАРАННУМ ЭТГУМ!

ларимиз уздалай олишмайды. Аёлларимиз эса буни ало қилишады. Аёллар кучин ва бардошицир. Муқалдаас Ҳадис кітебінде ҳам «аввал уч бор онанга, кейин онтагта яхшилик қыл», дегенең айттымаган.

Онла, әйтзор, бола-чақа ташвишлари билан биргә ҳарбий соҳада ҳам фаолият көртілген алғачы, шифокер ёкін бошқа мутахасислікдеги аёлларимиз шикшоғын тан берішимін керак. Аёлларға хұмынан баланд, уларни доним өззөзділейман. Күшкіларымда уларни маджеттанам.

Ха, айтмоқчи, 8 март – халқаро миеседдат күттегінде барын аёлларимизге, жумладан, ҳарбий либосдеги маликаларимизге, ҳарбий хизметчиларимизнін оназарыга, түрмуш үрткодары ва оласынгиларға ҳам муборак бўлсиз. Уларни чин юракдан кутлаб, инг этту ташлакаримни ўйлаб қоламан. Факат онғрина илтимосим, ҳар қанчашини қойилатпін кўйіслар ҳам, у аввало аёлларини билсиз. Үзини үзин ҳурмат қила олсин. Ана шунду башқалар ҳам ҳурмат қиласди.

– Айтмоқчисиз, үз даврида жасоратлари, амалға оширган буюк ишларни билан тарих зарвақларидан мангу ўрин олган Тўмарислек, Зебунисо Нодирбетимлардек момоларимиздан ўринак олиб, уларга муносиб давомчи эканлыгини кўрсатишсан, аёлларимиз...

– Ҳа, улар ҳар томонлама намуна бўйла олади. Номлари тарихда мангуга колган буюк вакилларни ҳам

туттинг туттаганым унун детектив жанрдаги адабиёттар мутоласидан үзимга керакли балық тажрибадарни отаман. Психологик руҳдаги асарлардан инсонларга мумомал қилиш, шахс характери-ни англш кабиларни ўзлаптираман. Мемур асарлар эса турил дарвазлардан ҳақонин мальмодтири. Масалан, «Бобурнома»нин олийлик. Мемур жандар билтинган бебаҳо асар. Тарихимизни, адабиётимиз, географик жой номларни урф-одатлар ба бошқа кўплас маълумотларни ўзида жо этган. Бундан ташкари бадийи ғарбийлар, шешрият ҳам назаримдан четда қолмайди.

Кўпроқ ўнинг, ҳәстини ўрганаси: «Адабиёт – атомдан кучин», деган муҳоза ҳақиқат, дегим келлар.

– Юртиман санъатини дүнега ташитиб юриб-сиз. Хориж сафарларидан, гастролларда қандай ҳолатларга дуч келгисин? Сайнъаткоринг-чи?

– Ортиман санъатини дүнега ташитиб юриб-сиз. Хориж сафарларидан, гастролларда қандай ҳолатларга дуч келгисин? Сайнъаткоринг-чи?

– Сайнъатнинг үзимнега ташитиб юриб-сиз. Яны улар ўзбек қўшиқларини, мусикасини, санъатимизни қандай қаршилини.

– Сайнъатнинг, истевъодин санъаткорларимизга үзимнега ҳам, хорижда ҳам ҳурмат-иззат жуда Азиз билан роса пухта тайёрларни кўяпти.

– Ортимуси, гурури бутун одамларга ҳурматим баланд. Бу ҳамма жойда керак. Миллий гурур эса инг асосий. Ҳар кин қиммитига ғраса жасозини ҳам, мукофотини ҳам олади. Ҳаёт кўрасти. Мукофотини ҳам, жазони ҳам Олдоҳодан оламиз. У ҳаммасини кўриб, билло турбиди. Санъаткорларини айримлари ўз қадр-қиммитини ерга уриб, ҳомий ахтариб қолишган. Ҳомийлар куни билан концерт беришлини. Бу билан ўз гурурни ўз топтапти. Санъаткорларимизнинг ўзбеклиги кабини олайлик. Қисёй борми? Мег ҳам хориж сафарларидан кўйиб бўлдаман. Иходимга юқори баҳо бершиши. Чет элларда дискларим сотилиши. Концертларимга хорижда ҳам шайдиган миилдатшашаримиз билан бирга чёт элларни ҳам жуда кўништариши. Бизнинг шарқона охандаримизни, ўзбекна айтилган қўшиқларни зўр қизиқши билан қарши олишади. Санъатимизни қадрларидан. Олқишилар билан бигза дадла бўшилади. Айниска, миллий либосларда, соф Марғилон атласларида саҳнага чиқдан пайтларим европаликларинг ҳайратлари жудам ошиб кетган. Худди мен эртаклар оламидан келган маликадек.

Хакиқатдан бой маънавият, бекиёс санъатни ва юксак маданийтиш бор халқимиз. Бизнинг ҳалқимиз жуда узоқ тарихга ега. Неча-неча асрлар шиддатига бардош берло, товори саъжалаштиш боштеган санъатимиз, кўхна қадрларимизни ҳамон барҳаёт ва нақириён. Асл маданият Шарқда пайдо бўлганини, қўёш ҳам Шарқдан чиқинини, демак, ўйғонни ҳам Шарқдан бошланганини, биз ҳам кунчикар юртдан эканимизни унгатмайсан. Бу билан мени ҳамми, ҳамма жойда фахрланаман. Санъатимизни, ҳалқимиз шуҳратини дүнега тараннум этишади.

Аммо кейиннинг пайтларда негадир ёлғончи санъаткорлар жуда кўпайиб кетди. Айниска, ёнлар ичиди. Бир амаллаб бир-иккита қўшиқ кўйлаганини ҳам маҳсуларни дайвони биломади. Айримларни хориж бориб ўндоқ килиб келдим, бундек килиб келдим, дей мақтанишади. Аммо ёғон гулар билан ҳалини алдаб бўймайди. Оғрлини томони, турли ўйлар билан ўзларни ўрганинг ўзига уринаётган соҳта санъаткорлар санъатимизни дод бўлиб тушмади. Санъаткорга бахони ҳалк беради. Ҳаммам бирдан ўзлар даражасида кўтаришади. Бу йиғинг заманди жуда кагта меҳнат ётгиди.

– Үт айтрайти, иродаси мустахкам аёлсиз. Қўшиқларини шунчакни тинглашмайди. Жўшиқни, шиддаткор, умуман, қабл ҳароратига ўтгун. Сир бўлмас, қаёқдан бунчалик шижот?

– Оллоҳдан. Шунга шукр қиласман! – Аммо ҳадискира, ҳажаконланиш менда ҳам бўлади. Кимпагадир кўпроқлидек тулишиб мумкин бу ҳолат. Аммо мен килаётган ин фаш үзим учун эмас, ҳалқим, миилдатшашарин учун-куни, деган дадла куч-куват, гурур ўғотди. Гурури бутун инсонларни кепарди. Менимма, ҳар бир ишда ироиди билан бирга гурур ҳам бўлиши керак. Ва албатта, меҳнат ҳам. Мана, «Ҳалқлар дўстлиги» саройидамиз. Азиза Ниёзетмовин концерт дастури тайёрларни кетмоқда. Тайклидади ўзинши керак, таънига кўпигина санъаткорлар бунчаликтер тайкиб тайёрларни жаҳаёнинг кўп курч келиши-ю, наридан-бери тайёрларни кўрган бўлиши. Тайёрларни жаҳаён билан тайёрларнинг фарқи бор-да. Бу нинг устига баъзилар қўшиқларни жоннишади.

Шунингдек, тадбирида кўмондоник томонидан намунални хизмат қилаётган, ўз фаолият давомида ҳамкасларига ҳар томонлама ўрик бўлаётган ҳарбий либос кийган хотин-қизлар, Қуроли Кучлар хизматчиларига соғорлар тоширилди. Ўтказилган турли ўйнилар, танловлар эса қатнашчиларнинг барчасига бирдек мансур бўлди ҳамда тадбирини янада қизиқартилишига ҳизмат килиди.

Айниска, «Сиз ўзбекистонни биласинми?», «Энг гўзл роқ», «Энг ширин пиширик» каби танловларда голибаларининг аниқланишин сўнгига паллажана қўчичилини ҳажонга солди. Бирок, ҳайъат аязоларининг кўйган баҳдолари ҳамда томошабинларниң қарасларни майдан танловларда бериладига сорвинга муносиб номзодин аниқиша ҳал қилиувчи омил буди.

Табииникки, бу каби тадбирилар куй-қўшиқиши, кайфиятни кўтарувчи шўх наволариз ўтмайди. Демак, Қуроли Кучлар Марказий аюзула ва рақс ансамблининг хонандада созандилари ўз санъатларини намоён этишиб, тадбирига ўзгача файз багишлаганди ҳам шундан.

Назаримда, бу каби тадбирилар турли жамоаларда ҳар бирни ўзга тарзда бўлиб ўтди ёки ўтказилади. Нима бўлганди ҳам улардан кўзланган максад ягона, бу ҳам бўлса гўзл ва меҳрибон, латофатли ва мафтункор аёлларимизга байрамона кайфиятни ўлашишидир.

Лейтенант Тўлкин ЖУМАНАЗАРОВ.

Шаклдаги рақамларда Юртбошиларининг мунис аёлларимизга қарати айтилган ирбатни сўзлари яширинган. Уларни қўйида таърифланган ва рақамларда ифодаланган сўзларни топиб улар асосиди билди олинган.

Газета сешанба, пайшанба ва шаиба кунлари чиқади.

Таҳририят фикри муаллифлар нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Таҳририят келган кўлбезмалар, хатлар ва суратлар таҳдии қилинмайди ва муаллифларни кайтарилмайди. Газета ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 032 рақами билан рўйхатта олинган.

Тұхфа

Шернинта мөх, ижод қилиш иштікі ҳар қандай касб ғасаси ўзига ром этиши мумкин. Ички ишлар вазирилар ғирифатында олай техник мактабы Илимий тадқиқот қартирий-нашриёт бўлими бош мұхаррири подполковник Зинклила Нельматининг шоирлик қобиғи фикримизга далиллар.

Бугун келиб иктидорли шоиринг «Иккимизнинг ёник ишқимиз», «Ортим навоси», «Ватан ва муҳаббат», «Қайтар дунё», «Остонадан бошланар Ватан», «Мұхаббатсыз яшаб бўлмас» каби бир қатор тўпламлари чоп этилган. Шоиринг турли мавзулардаги юркка яқин шеърлар бутун ўз ўкувчиларига ега. Бу шеърлар сизнинг ҳам қалбинингиз йўл топади. Нама гуашининн сехри оламига қалбинингиз ошно этади, деб умид қиласиди, азиз ўкувчи.

ПОСБОН АЁЛЛАРГА

Баҳор чоги гул-чечакка айланниб, Барчинойдек иорт ишига шайлайди, Елқасида юлдузлари товланиб, Элга пособон бўлиб келган аёллар!

Ҳар бирингиз мисоли бир фаришта, Ойлада саранжому сарашта, Эрингидан қолиши масси ҳар ишда Марду майдон бўлиб келган аёллар!

Мардлик Сизга Тўмарисдан меросидир, Лайли, Ширин вағоси Сизга хосидир, Кумушойлар ибоси Сизга хосидир, Гузал жонон бўлиб келган аёллар!

Сиз гўзлариз, ўшал Момо Ҳавосиз, Сиз асализ, ишқ дардига давосиз,

Сиз – фазализ, мангу сўнмас навосиз, Шеър достон бўлиб келган аёллар!

Сиз бориски, гулга тўлган бу жаҳон, Сиз бориски, ҳаётимиз чароғон, Тазизмадир сизга замину замон, Жон ичра жон бўлиб келган аёллар!

Шиор айлаб дилда ишқу вафони, Хусн бирла лол этиб кенг дунёни, Мехру муҳаббатнинг гўзлар бўлиб келган аёллар!

Сиз бориски, гулга тўлган бу жаҳон, Сиз бориски, ҳаётимиз чароғон, Тазизмадир сизга замину замон, Жон ичра жон бўлиб келган аёллар!

ФАҚАТ СЕНИ СЕВАРМАН

Охуларга куйлаб газалим, Ой юзларин десам асалим, Рашик қилмагин асло гўзалим, Фақат сени севарман, эркам!

Оши дилим Лайлоси ўзинг, Осмоннинг Зухроси ўзинг, Ҳаётимнинг маъноси ўзинг, Абад сени севарман, эркам!

Не десалар, десин агёллар, Ёсумандек ёвуз, маккорлар, Бир кун баря бўлар ағборлар, Фақат сени севарман, эркам!

Ўзингдирсан куёшим, ойим, Ҳаёнимда яшарсан дойм, Бўлганди ҳам Қиёмат қўйим

Фақат сени севарман, эркам, Абад сени севарман, эркам!

1. «Алишер Навоий» драмасида Гули сиймосини гавдалантирган атоқли устоз санъаткор – 19, 21, 10, 3, 4, 17, 8, 2, 25, 12, 2.

2. «Хўмуоннома» асарини ёшиб қолдирган ўрга аср шарқидаги биринчи тархи аёл, Захридин Муҳаммад Бобурининг фарзанди – 11, 9, 5, 6, 2, 20, 2, 3, 6, 15, 11, 14.

3. Ўзбекистон ҳалқ шоираси, журналист – 7, 10, 21, 1, 25, 12, 2.

4. «Дуторчи қизлар» гурухи ижоридалини ҳалқ қўшиқларидан бирни – 22, 5, 2, 12, 10, 3.

5. Ўзбек адабиётину олимларидан бирни – 26, 2, 3, 1, 25, 12, 2.

6. Аёл ҳаётидаги бахтиерлик дарвиши – 10, 3, 2, 5, 1, 13.

7. Таниқли эстрада хонандаси, Ўзбекистон ҳалқ артистининг исеми – 28, 5, 20, 9, 23.

8. Турил ранга бўлаларни заргарликда ишлатиладиган қимматбахо майдан – 18, 24, 9, 4.

9. Ўтқир Ҳошимовнинг «Қалбинга қулоқ сол» кисаси ҳаҳармони – 16, 2, 8, 10, 15.

10. Тарбия-ахлоқ, одоб – 4, 2, 29, 5, 1, 14.

Форзидон ОРИПОВ.

ТОПҚИРЛИК МАШКИ

